

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин та управління проектами

«ПОГОДЖЕНО»
Декан факультету міжнародних
відносин
проф. Шуляк А.М. _____

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

СВІТОВА ЕКОНОМІКА ТА КОН'ЮНКТУРА СВІТОВИХ РИНКІВ

Підготовки	Бакалавра
Спеціальності	292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітньо-професійної програми	«Міжнародний бізнес»

Програма навчальної дисципліни «Світова економіка та кон'юнктура світових ринків» підготовки бакалавра спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес»,

РОЗРОБНИК кандидат економічних наук, старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами **Кухарик В.В.**

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні економічних відносин та управління проектами

Протокол № 2 від 5 жовтня 2021 р.

Завідувач кафедри: _____ (Бояр А.О.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету міжнародних відносин

протокол № від _____ 2021 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Гаврилюк С.І.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	29 «Міжнародні відносини», 292 «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародний бізнес», бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання – 2
		Семестр – 3, 4
		Лекції – 36 год.
ІНДЗ: €		Практичні (семінарські) – 26 год.
		Самостійна робота – 50 год.
		Консультації – 8
	Форма контролю: іспит 3, 4 семестр	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна покликана ознайомити студентів зі структурою та особливостями функціонування сучасної світової економіки та економіки регіонів, поточного стану, тенденцій та перспектив розвитку світового ринку. Основна мета вивчення дисципліни «Світова економіка та кон'юнктура світових ринків» – формування системи теоретичних знань у сфері аналізу соціально-економічних систем і моделей розвитку країн світу, з основних розділів кон'юнктури ринків, їх функціонування, розширення або скорочення, зміни рівня цін, попиту та пропозиції, оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками з аналізу тенденцій та процесів, що відбуваються під час економічного розвитку держав світу, виявлення взаємозв'язків та оцінювання впливу на процес інтеграції регіонів в сучасну систему світового господарства, розкриття особливостей розвитку окремих національних економік та їх ролі у світогосподарських зв'язках.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Після опанування навчальної дисципліни «Світова економіка та кон'юнктура світових ринків» студенти набудуть певних компетентностей:

знати: теоретичні основи аналізу сучасної світової економіки; основні елементи світової економічної системи; понятійно-термінологічний апарат методології міжнародних кон'юнктурних досліджень, основні показники кон'юнктурного аналізу та специфіка їхнього розрахунку; процеси інтернаціоналізації, транснаціоналізації та глобалізації економічного життя; галузеві аспекти розвитку світової економіки.

вміти: добирати, обробляти, узагальнювати і робити висновки зі статистичних матеріалів і документів, що висвітлюють основні тенденції розвитку світової економіки; використовувати набуті знання для визначення та прогнозування тенденцій розвитку світової економіки та економіки регіонів; використовувати методики аналізу сучасного стану, виявляти тенденції та динаміку, прогнозування зміни кон'юнктури світових ринків товарів та послуг на основі статистичних, аналітичних матеріалів, експертних оцінок; формування науково-аналітичних оглядів кон'юнктури ринків з урахуванням зовнішніх та внутрішніх ризиків.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СВІТОВА ЕКОНОМІКА РЕГІОНІВ

Тема 1. Світова економічна система

Світова економіка та підходи до класифікації країн. Економічний потенціал держави та показники його розвитку. Тенденції розвитку світової економіки

Тема 2. Типологічна структура світової економіки

Визначальні відмінності розвинутих країн. Економіка країн, що розвиваються, їх місце у світовій економіці. Основні економічні проблеми країн, що розвиваються. Економіка країн, що розвиваються. Місце «Нових індустріальних країн» у світовій економіці. Країни з перехідною економікою в світовій економіці

Тема 3. Економіка країн Європи

Загальна характеристика країн Європи. Порівняння економіки Європи з основними конкурентами. Демографічна ситуація у європейських країнах. Регіональні особливості: Західна Європа, Північна Європа, Південна Європа, Центральна та Східна Європа. Найпотужніші країни Європи

Тема 4. Економіка країн Азії та Тихоокеанського регіону

Загальна характеристика країн Азії та Тихоокеанського регіону. Порівняльна економічна характеристика країн Азії та Тихоокеанського регіону. Демографічна ситуація у країнах Азії. Регіональні особливості: Південно-Західна Азія, Центральна Азія, Північна Азія, Південна Азія, Південно-Східна Азія, Східна Азія, Австралія та Тихоокеанський регіон. Найпотужніші країни Азії

Тема 5. Економіка країн Північної Америки

Загальна характеристика країн Північної Америки. Порівняльна характеристика країн Північної Америки. Демографічна ситуація у країнах Північної Америки. Регіональні особливості Північної Америки. Найпотужніші країни Північної Америки.

Тема 6. Економіка країн Південної Америки

Загальна характеристика країн Південної Америки. Порівняльна характеристика країн Південної Америки. Демографічна ситуація у країнах Південної Америки. Регіональні особливості Південної Америки. Найпотужніші країни Південної Америки.

Тема 7. Економіка країн Африки

Загальна характеристика країн Африки. Порівняльна характеристика країн Африки. Демографічна ситуація у країнах Африки. Регіональні особливості країн Африки: Північна Африка, Західна Африка, Центральна Африка, Східна Африка, Південна Африка.

Тема 8. Регіонально-інтеграційна структура світової економіки.

Основні риси та рівні міжнародної регіональної інтеграції. Регіонально-інтеграційні угруповання в Європі: Європейський Союз – ЄС; Європейська асоціація вільної торгівлі – ЄАВТ; Співдружність Незалежних Держав – СНД; Організація Чорноморського економічного співробітництва – ОЧЕС; Організація за демократію й економічний розвиток – ГУАМ.

Регіональні інтеграційні угруповання в Азії: Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво – АТЕС; Асоціація держав Південно-Східної Азії – АСЕАН; «План Коломбо» зі спільного економічного і соціального розвитку в Азії й Тихому океані – «План Коломбо»; Шанхайська організація співробітництва – ШОС. Регіональні інтеграційні угруповання в Північній та Південній Америці: Північноамериканська угода про вільну торгівлю – НАФТА; Південний спільний ринок – МЕРКОСУР; Латиноамериканська

асоціація інтеграції – ЛААІ; Карибське співтовариство і Карибський спільний ринок – КАРІКОМ.

Регіональні інтеграційні угруповання в Африці: Економічне співробітництво держав Західної Африки – ЕКОВАС; Спільний ринок Східної та Південної Африки – КОМЕСА; Митний і економічний союз Центральної Африки – ЮДЕАК.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. КОН'ЮНКТУРА СВІТОВИХ РИНКІВ

Тема 9. Поняття «економічна кон'юнктура». Мета і завдання кон'юнктурних досліджень.

Еволюція уявлень про кон'юнктуру як категорії економічної науки. Найважливіші теорії економічної кон'юнктури. Основні цілі кон'юнктурних досліджень. Завдання дослідження кон'юнктури. Вироблення тактики і стратегії поведінки на світовому і внутрішньому ринку. Ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

Тема 10. Чинники, що впливають на динаміку кон'юнктури національного і світового господарства.

Загальні умови економічного розвитку. Постійно діючі фактори: НТП, природні умови і ресурсне забезпечення, економічна ситуація. Фактори тимчасового характеру: сезонні (протягом року) коливання надходження і продажу окремих товарів, політичні кризи, соціально-економічні конфлікти, стихійні лиха, техногенні катастрофи. Виробничі фактори економічної динаміки. Пропозиція товарів. Трудові ресурси і їх продуктивність. Екстенсивні і інтенсивні фактори розширення виробництва. Вплив попиту на економічну динаміку та кон'юнктуру. Попит на товари проміжного виробничого споживання (сировина, матеріали, паливо). Споживання населення. Структура попиту: товари тривалого користування, середнього терміну служби і короткочасного користування. Державне споживання. Військові витрати. Попит на товари і послуги на зовнішньому ринку. Роль капіталовкладень, загальні і чисті капіталовкладення. Фактори, що впливають на рівень капіталовкладень. Заощадження та амортизація. Посилення конкурентної боротьби. Державне стимулювання.

Тема 11. Кон'юнктура світового ринку товарів

Характеристика товарного ринку. Кон'юнктурне дослідження світового ринку енергоносіїв. Кон'юнктурне дослідження ринку біопалива. Кон'юнктура світових ринків мінеральної сировини. Кон'юнктурне дослідження світового ринку металу і металопродукції. Кон'юнктурне дослідження світового ринку благородних металів і коштовних каменів. Кон'юнктура світового ринку машин і устаткування. Кон'юнктурне дослідження світового ринку продукції сільського господарства і продовольства. Кон'юнктурне дослідження світового ринку продукції хімічної промисловості. Кон'юнктурне дослідження світового ринку продукції легкої промисловості.

Тема 12. Кон'юнктура світового ринку послуг

Міжнародний ринок туристичних послуг. Світовий ринок транспортних послуг. Міжнародна торгівля фінансовими послугами. Страхові послуги на світовому ринку. Складові міжнародного страхового ринку. Міжнародна торгівля науково-технічними знаннями та об'єктами інтелектуальної власності. Операції франчайзингу у міжнародній торгівлі послугами. Послуги з оренди машин та обладнання, лізинг. Міжнародна торгівля інжиніринговими послугами. Міжнародний ринок освітніх послуг. Інформаційні послуги. Регулювання ринку послуг у рамках СОТ.

Таблиця 2.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лк.	Сем	Конс	Сам.
Змістовий модуль 1. Світова економіка та економіка регіонів					
Тема 1. Світова економічна система	4	2	-	-	2
Тема 2. Типологічна структура світової економіки	4	2	-	-	2
Тема 3. Економіка країн Європи	12	2	2	2	6
Тема 4. Економіка країн Азії та Тихоокеанського регіону	12	2	2	2	6
Тема 5. Економіка країн Північної Америки	8	2	2	-	4
Тема 6. Економіка країн Південної Америки	8	2	2	-	4
Тема 7. Економіка країн Африки	8	2	2	-	4
Тема 8. Регіонально-інтеграційна структура світової економіки.	6	2	2	-	2
Разом за змістовим модулем 1.	62	16	12	4	30
Змістовий модуль 2. Кон'юнктура світових ринків					
Тема 9. Поняття «економічна кон'юнктура». Мета і завдання кон'юнктурних досліджень.	6	2	-	-	4
Тема 10. Чинники, що впливають на динаміку кон'юнктури національного і світового господарства.	10	4	2	-	4
Тема 11. Кон'юнктура світового ринку товарів	22	8	6	2	6
Тема 12. Кон'юнктура світового ринку послуг	20	6	6	2	6
Разом за змістовим модулем 2.	58	20	14	4	20
Усього годин	120	36	26	8	50

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 3.

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Світова економіка		
1.	Світова економічна система	2
2.	Типологічна структура світової економіки	2
3.	Економіка країн Європи	6
4.	Економіка країн Азії та Тихоокеанського регіону	6
5.	Економіка країн Північної Америки	4
6.	Економіка країн Південної Америки	4
7.	Економіка країн Африки	4
8.	Регіонально-інтеграційна структура світової економіки.	2
Змістовий модуль 2. Кон'юнктура світових ринків		
9.	Поняття «економічна кон'юнктура». Мета і завдання кон'юнктурних досліджень.	4
10.	Чинники, що впливають на динаміку кон'юнктури національного і світового господарства.	4
11.	Кон'юнктура світового ринку товарів	6
12.	Кон'юнктура світового ринку послуг	6
	Разом	50 год.

6. ВИДИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

ІНДЗ –передбачено

Семестр 3

Міжнародна економічна інтеграція

Опис завдання на ІНДЗ: підготувати за наданим списком літератури за вказаними у таблиці критеріями короткий опис інтеграційних блоків.

Кожен студент обирає один з регіонів – європейський, американський, азіатсько-тихоокеанський, африканський та заповнює відповідну таблицю.

1. Інтеграція на Європейському континенті

Назва організації / блоку	ЄЕС/ЄС	ЄАВТ	Бенілюкс	ОЧЕС	Європейська економічна зона	Центальноєвропейська Асоціація вільної торгівлі	Середземноморський союз
Показники							
Рік створення							
Кількість країн-членів							
Регіон							
Напрямок (згори донизу чи знизу догори)							
Етап розвитку інтеграції							
Сфери діяльності							
Торгівельні партнери (регіони)							
Перспективи розвитку							
Цікаві факти							

2. Інтеграція на Американському континенті

Назва організації	НАФТА/USMCA	МЕРКОСУР	КАРІКОМ	Андський пакт	Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛАІ)	Центральноамериканський спільний ринок (САСМ/ЦСР)
Показники						
Рік створення						
Кількість країн-членів						
Регіон						
Напрямок (згори донизу чи знизу догори)						
Етап розвитку інтеграції						
Сфери діяльності						
Торгівельні партнери (регіони)						
Перспективи розвитку						
Цікаві факти						

3. Інтеграція в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні

Назва організації	АТЕС	АСЕАН	Асоціація регіонального співробітництва Південної Азії СААРК	Форум тихоокеанських островів (ФТО, PIF)	Зона вільної торгівлі АСЕАН +5	Австралійсько-Новозеландська ЗВТ	Рада співробітництва арабських держав Перської затоки (GCC)
Показники							
Рік створення							
Кількість країн-членів							
Регіон							
Напрямок (згори донизу чи знизу догори)							
Етап розвитку інтеграції							
Сфери діяльності							
Торгівельні партнери (регіони)							
Перспективи розвитку							
Цікаві факти							

4. Інтеграція на Африканському континенті

Назва організації	ECOWAS	COMESA	ECCAS	WAEMU	AfCFTA	AMU	Співтовариство держав Сахель-Сахари (CEN-SAD)
Показники							
Рік створення							
Кількість країн-членів							
Регіон							
Напрямок (згори донизу чи знизу догори)							
Етап розвитку інтеграції							
Сфери діяльності							
Торгівельні партнери (регіони)							
Перспективи розвитку							
Цікаві факти							

Джерела

1. ЄС, ЄЗ, Митний союз <http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%A1>, <https://www.britannica.com/topic/European-Union/Creation-of-the-European-Economic-Community>
2. ЄАВТ <https://www.efta.int/>
3. Бенелюкс <https://www.britannica.com/topic/Benelux>
4. ОЧЕС <http://www.bsec-organization.org/>
5. Європейський економічний простір https://eeas.europa.eu/diplomatic-network/european-economic-area-eea_en
6. Центральноевропейська асоціація вільної торгівлі <https://cefta.int/>
7. Середземноморський союз <https://ufmsecretariat.org/>
8. НАФТА/USMCA <https://www.investopedia.com/terms/n/nafta.asp>, <https://ustr.gov/usmca>
9. МЕРКОСУР <https://www.mercosur.int/en/>
10. КАРИКОМ <https://caricom.org/>
11. Андський пакт https://en.wikipedia.org/wiki/Andean_Community
12. Латиноамериканська асоціація інтеграції (LAI) <https://www.britannica.com/topic/Latin-American-Integration-Association>
13. Спільний ринок Центральної Америки (CACM) <https://www.britannica.com/topic/Central-American-Common-Market>
14. АТЕС <https://www.apec.org/>
15. АСЕАН <https://asean.org/>
16. Південноазійська асоціація регіонального співробітництва <https://www.saarc-sec.org/>
17. Форум Тихоокеанських островів <https://www.forumsec.org/>

18. Зона вільної торгівлі АСЕАН (AFTA) <https://asean.org/asean-economic-community/asean-free-trade-area-afta-council/>
19. АСЕАН-Австралія-Нова Зеландія, зона вільної торгівлі (AANZFTA) <https://www.dfat.gov.au/trade/agreements/in-force/aanzfta/Pages/asean-australia-new-zealand-free-trade-agreement>
20. Рада з питань співробітництва в Перській затоці <https://www.britannica.com/topic/Gulf-Cooperation-Council>
21. Економічне співтовариство країн Західної Африки – ECOWAS <https://ecfr.eu/special/african-cooperation/ecowas/>
22. Економічне співтовариство країн Східної та Південної Африки – COMESA <https://www.comesa.int/>
23. Економічне співтовариство країн Центральної Африки – ECCAS <https://ecfr.eu/special/african-cooperation/eccas/>
24. Західноафриканський економічний та валютний союз –WAEMU <https://ecfr.eu/special/african-cooperation/waemu/>, <http://www.uemoa.int/en>
25. Африкансько-континентальна зона вільної торгівлі –AfCFTA <https://au.int/en/cfta>
26. Союз Арабського Магрибу –AMU https://au.int/sites/default/files/documents/38554-doc-arrii-report2019-fin-r39-21may20_english.pdf
27. Співтовариство держав Сахель-Сахари (CEN-SAD)<https://au.int/en/recs/censad>, https://au.int/sites/default/files/documents/38554-doc-arrii-report2019-fin-r39-21may20_english.pdf

Семестр 4

Дослідити особливості та перспективи розвитку товарного ринку:

1. енергетики
2. сільського господарства
3. добрива
4. металів та мінералів
5. дорогоцінних металів

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається із двох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ у двох семестрах. У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
2. модульна контрольна робота (максимум 60 балів).

Критерії оцінювання: з кожної із тем змістового модуля 1, які виносяться на семінарські заняття студент може отримати певну кількість балів (Табл. 4). Загальна сума балів, яку студент отримує за відповіді на семінарських заняттях – 30. За виконане ІНДЗ студент отримує 10 балів. Таким чином, загальна сума балів поточного контролю – 40.

Після освоєння змістового модуля обов'язковим є написання модульної контрольної роботи. У завданнях модульних робіт вказано, яка кількість балів може бути виставлена за кожне завдання за умови його правильного виконання. За модульну контрольну роботу студенти отримують певну кількість балів. Загальна сума балів модульного контролю – 60.

Підсумковий контроль проходить у формі екзамену, за складання якого студент може отримати максимум 60 балів. Студент обов'язково складає екзамен у тому разі, якщо набрав менше 75 балів протягом семестру, або якщо не згідний з балами, які набрав. В такому разі, бали за модульні контрольні роботи анулюються, залишаються бали за поточне оцінювання.

Екзамен складається у формі підсумкового тесту у програмі Office-365 (Forms).

Загальна сума балів за курс – 100. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання (табл. 5.).

D0%B0%20%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8.pdf

7. Світова економіка: підручник / за ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського. Н.С. Логвінової. – Київ, Центр учбової літератури, 2010, 328 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1824/1/%D0%A1%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0.pdf>